

Päikest kõigile!

Möödunud aasta tähtsamaks märksõnaks oli Viimsi Reformi restart. Käivitasime uuesti vahepeal soiku jäänud piirkonna töö. Moodustasime volikogus opositsiooni fraktsiooni, mis siiani ei toiminud tänu praeguse vallavalitsuse ebakorrektsel tegevusele.

Olen jõudnud äratundmiseni, et elukestev õppimine on üks väärt tegevus. See hoiab vaimu värske. Soovitan seda kõigile. Soovin jõuludeks hingesoojust ja hoolivust. Kõige parem kink iseendale on tugev tervis, mis tagab elujõu. Külma pead, piisavalt tarkust ja hingetugevust järgmise aasta probleemide lahendamiseks!

Jaak Salumets

REFORMIERAKOND

Kallid sõbrad!

Meid ja uut aastanumbrist lahutab vähem kui kuu aega. Aga aastanumber on mõneti vaid number ja aeg on siiski ainult aeg! Meie elu kui tervik ei koosne aastatest ja kuudest ja tundidest, vaid voolavast ja üksteisele katkematult järgnevatest hetkedest, mida tihtilugu ei tunneta.

Kas mäletad hetke, kui sa viimati poriloiku astusid või kui sa viimati oma sõbrale ilusa lipsu kohta komplimendi tegid? Me ei anna hetkedele, mis meid õnnelikuks teevad, erilist väärtust.

Nüüd, jõuluajal, mil tundub, justkui rahu ja armastus oleks meid tihtilugu taas leidnud, võiksime mõelda neile ilusatele hetkedele, mida me oleme selle ilusa aasta jooksul kogunud, nende headele inimestele, kes on meie maailma oma positiivsusega toitnud ja ka neile inimestele, kes elavad meie ümber ja kelleni me ei jõua. Jõuluaegse ostmismaratoni asemel võiksime võtta ette külaskäigu näiteks vana klassivenna juurde, kelle kolmandat last me pole näinud, rääkimata esimesest kahest, minna vanaema või vanemate juurde ja lihtsalt nendega olla. Lihtsalt olla inimestega koos!

Meeletu ostuhulluse asemel mõista, et tegelikult vajatakse meid, mitte asju! Miks ennast ja enda tähtsust alahinnata – me oleme ka ise inimestele olulised! Olulisemad kui ükskõik mis asjad!

Kalle Palling

ERAKOGU

Aktuaalne

Keilas katab veevärk kogu linna

Kõigile oluline

Sauel avati uus pood

Maailm

Uue majanduskasvu võtmeotsused

Minu kodukoht

Raplamaal investeeritakse tootlustusse sadu miljonid

SAKU VALLAVALITSUS

Kristiina Ojuland ja Arvo Pärniste (keskel) Kurtna kooli avamisel.

Saku vallas avati unikaalne kool

Esimesel adventipühäl taas-avas Saku vallas pidulikult uksed Kurtna kool, mille teevad unikaalseks katusele paistvad päikesepaneelid ja päikesekollektorid.

„Tegu on olulise sündmusega mitte ainult Saku valla, vaid kogu Eesti haridusmaastiku jaoks,“ sõnas Saku vallavanem Arvo Pärniste.

Päike kütab

Koolimaja ehitamisel on rõhku pandud keskkonnale: kasutatud loodus- ja lapsesõbralikke ning keskkonnasäästlikke materjale, loomulikke ja lapse arengut toetavaid värvilahendusi. Looduslähedast õpet toetavad uue hoone katusele paigaldatud vaakumtorudega päikesekollektorid ak-

tiivpindalaga 64m², mida kasutatakse tarbevee soojendamiseks. Nende tootetava soojusenergia kogus on 40 MWh/a, mis katab kolmandiku kogu hoone tarbevee soojendamise vajadusest aastas. Samuti on katusele pandud õppeotstarbeline fotoelektriline nelja paneeliga päikesepatarei võimsusega 520 W, mis võimaldab demonstreerida füüsikaklassis õpilastele, kuidas on võimalik päikeseenergiast toota elektrienergiat.

Koos uue majaga sündis ka uus õppesuund „Inimene ja keskkond“, mille üheks väljundiks on suurem loodusainete hulk õppekavas.

Kooli vaatenurka õppetööle ja kogu elule laiemalt kannab Kurtna kooli mitmetähenduslik tunnuslause „Mesi peitub igas oies“. Pärniste sõnul võib juba täna öelda, et uus koolimaja koos looduslähedasema elu-

vaate teadliku esiletõstmisega on avaldanud head mõju kogu koolipere kõrval ka külale ja vallale.

Kooli direktori Ruth Opmanni mäletamist mööda hakkas ökomõtte idanema hoolekogul ja juhtumisi oli ka Saku vallavalitsuses tööl inimesi, kes mõtleavad laiemalt, tulevikku silmas pidades, mitte ainult kokkuhoitud rahale.

Aastaga korda

Saku vald alustas Kurtna lasteaed-alkooli renoveerimist ja laiendamist aasta tagasi. Vähem kui aastaga on sündinud täiesti uus ja kaasaegne õppeasutus, mis pakub võimalusi igakülgselt haridustegevuseks. Algkoolist põhikooliks kasvanud maja mahutab üle 200 õpilase ja kuuerühmalises lasteaia jagub kohti 120 lapsele, vald sai juurde 60 uut lasteaiakohta. Õpilaste-

le ja vallaelanikele on kasutada täismõõtmeline võimla ja spordiväljak.

Kurtna kooli avamisest võtsid osa Riigikogu asespiiker Kristiina Ojuland ja liige Leino Mägi.

Kurtna kooli kogumaksumus on 115 miljonit krooni, millest lasteaiade ehitamiseks saadi riigilt toetust 18 miljonit krooni.

Opmanni sõnul valmis lasteaed-alkooliks mõeldud hoone 1989. aasta 1. septembriks. „Maja plaaniti ehitada kahes järgus – esimesena lasteaed-kool ja siis teise järguna võimla. Võimla ootas oma aega tänase päevani, mil ka kogu olemasolev maja vajab renoveerimist ja juurdeehitust,“ rääkis Opmann.

Kooli renoveerimise ajal toimus koolitöö Saku vallamajas ja lasteaiarühmad olid paigutatud erinevatesse hoonetesse Kurtnas. **ETI**

Juhtkiri

Peaegu jõulujutt

Tänavu on aastavahetuse eel pikad pühad. Kahe nädala jooksul tuleb vaid mõni tööpäev. Vastuväiteks vahel ikka kõlavatele jutudele, et eestlane peab kogu aeg tööd tegema, et riigipühapuhkepäevi olla meil vähem kui mujal maailmas.

Jõulude ajal tulebki puhata. Puhata ja lähedastega koos olla. Küllap siiski on ka pühade ajal üksjagu neid, keda ei jäta mõtted: mis saab maailmast, mis saab Eestist.

Rahal on taas väärtus

Raha lugemine on detsembris ikka vajalik tegevus olnud. Ühest küljest mõtleme oma perele ja tuttavatele, et leida parimad jõulukingid ja teisest küljest kavandame järgmise aasta tegevust, et kindlustada ennast ja oma ettevõtmisi vajalike vahenditega.

Kui aasta tagasi kippus see rahalugemine paljudele taanduma valemile, et sissetulekud kasvavad paarkümmend protsenti ja inflatsioon sööb ära umbes kümme – järelikult võib lahedalt tegutseda, siis tänavu on mõttemaailm hoopis teistsugune. Rahale on tekkinud näpu vahel veeretamise väärtus, enne kui tehakse otsus, milleks seda kasutada. Iga eelarve tegemine on muutunud mõtestatud tegevuseks. Olgu see siis oma isiklik, firma, valla või riigi eelarve.

Ühiselt käed külge

Täna võib ütelda, et riigi otsus koguda headel aegadel reserve ja maksta laenu tagasi, oli õige otsus. Eesti riigi laenukoormus on Euroopa Liidu madalaim. Majanduslikult keerukatel aegadel pakub see lohutust. Ent kokkuhoiuvõimalusi on Eestis ikkagi veel piisavalt. Üheks meie riiki edasiviivaks jõuks on vabatahtlik ühistegevus, otsustav midagi ära teha käsku või sundi ootamata. Ajaloost meenutatakse näideteks on siin olnud rahvapärilise kogumine, Estonia teatri ehitamine, Vabadussõda, aga ka ühine prügi koristamine, mis tänavu Eestis ülekaalukalt Aasta Teoks hinnati.

„Mida rohkem vabatahtlikust on Eesti elus, seda parem on meie kõigi elu,“ lausub president Ilves detsembri esimesel pühapäeval vabatahtlikke tunnustades. Mõte, mida meelles pidada ja mille järgi toimeta. Järgmise aasta jõulude ajal võime loodetavasti juba tõeada, et 2009. aasta oli Eestis aasta, mil algas uus tõus. Sest tehtud otsused olid õiged.

Mati Kadak – mees, kes viibis Paldiski taassünni juures

Novembris valis Paldiski linnavolikogu esimeheks reformierakondlase Mati Kadaku, kes on Paldiski juhtimises osalenud 1994. aastast, kui see oli veel Keila linna osa.

Kohtutäiturina töötav Kadak on olnud Paldiski volikogu liige alates 1996. aastast. Ta on olnud ka abilinnapea ning linnapea. Aastatel 2001–2002 oli Kadak volikogu esimees.

Tohutu areng

Kui Vene sõjavägi Paldiski linna eestlastele üle andis, elas seal vaid üksikuid eestlasi. Täna on eestlaste arv tõusnud veerandini elanikkonnast. Eesti kodanikke on 4300 elaniku seas 51%. 1994. aastal elas linnas 2500 inimest.

Paldiski arengu peamise otsuse nimetab Kadak seda, et omal ajal meelitati elanikke Paldiskisse tasuta korteriga.

„Meie eesmärgiks oli, et kui Vene sõjavägi lahkub, ei tohi ükski korter seista kaua tühjana,“ räägib Kadak, kelle sõnul vahetus elanikkond aasta jooksul tohutu kiirusega.

Tühjaks jäid vaid neli ühiselamut, kuhu ei tahtnud keegi nende seisukorra tõttu elama minna. Täna on neljast ühiselamust kolm lammutatud ja ühest on kinnisvaraarendaja teinud korterelamu.

Korteri saamine oli Paldiskis lihtne. Volikogu moodustas korterite jagamiseks komisjoni, mis vaatas avaldused läbi ja jagas kortereid soovijate vahel. Nii mõnigi tol hetkel korteri saanud paldiskilane võib olla rahul, sest täna on nende kinnisvara väärtus tõusnud kroonides vähemalt kuuekohaliseks kui mitte rohkemgi.

Kadaku sõnul tuli linna palju noori ja eriti noori üksikuid emasid. Täna tegutseb linnas kaks kooli ja kaks lasteaeda. Kummastki on üks

Mati Kadak on Paldiski juhtimises osalenud juba 14 aastat.

eesti- ja teine venekeelne.

Paldiski elanikest umbes 1000 töötab kohapeal. Umbes sama palju käib Tallinnas tööl ja sama arv käib ka mujalt Paldiskisse tööle. „Need on kvalifitseeritud inimesed, keda kohapealt ei leia,“ räägib Kadak. Pensionäre on linnas 800 ja koolis käib sama palju lapsi.

Suurimateks tööandjateks on linnas sadamad ja Alexela terminal. Linnas arendatakse ka tööstusparki, kuhu on tulemas mitu uut ettevõtet. Tööandjana on oluline ka Eesti kaitseväge.

Kadaku sõnul võiks Paldiski maine olla parem, kuid kes külastas linna kümme aastat tagasi ja tuleb täna, see on kindlasti üllatunud kiiret arengust. „Linn on ikkagi korda tehtud,“ räägib Kadak.

Pingeid pole

Kuigi linnas on eestlaste osakaal väike, on linn siiski Kadaku sõnul eestimeelne ja rahvustevahelisi pingeid ei ole. Kuritegevuse tase linnas ei ole kõrgem kui mujal Eestis. Linnas on kahe konstaabliga konstaablipunkt, mis teeb Kadaku sõnul head tööd.

„Põhiprobleem linnas on hetkel see, et inimestel pole vabal ajal midagi teha. Vaja oleks ehitada kultuuri- ja vabaajakeskust, kus inimestel oleks võimalik aega veeta,“ räägib Kadak ning lisab, et õnneks on juba olemas spordikeskus ja ujula.

Linnas on ka kaks kohaliku ettevõtja rajatud kaubanduskeskust. Detailplaneering on algatatud Maxima poele.

Mati Kadak on üldiselt linna arenguga rahul: teed-tänavad on korras ning loodud on ka korralik ühistranspordihendust Tallinnaga. Hetkel tegeleb volikogu koostöös korteriühistutega krundiplaanide kaardistamisega. Eesmärgiks on, et iga korteri omanik saab oma kodu juurde autole parkimiskoha. Seni pidid autoomanikud parkima oma masina sinna, kus juhtus vaba koht olema, kas või muru peale.

Märjamaa muutub valla ja ettevõtjate toel värvilisemaks

Juba mitmendat aastat pakub Märjamaa vald vallaelanikele koostöös kohaliku ehitustarvete kaupluse ja värvimüüja Sadoliniga võimalust soodsalt värvi osta.

Märjamaa vallavanema Eero Plamuse sõnul tuntakse projekti vastu aasta-aastalt suuremat huvi ning Märjamaa majad muutuvad järjest kenamaks.

Märjamaa elanikul tuleb oma sooviga pöörduda vallavalitsusse, kus ehitusspetsialist annab talle värvipassi. Sellega tuleb minna kohalikkude ASi Jats värvipoodi ning kokkuvõttes saab ta värvi 30% odavamalt. Märjamaa vald, AS Jats ja Sadolin finantseerivad igaüks projekti 10% ulatuses.

Vaatamata suurele soodustusele märgib Plamus, et on maju, mis pole värvi ostnud, kuigi vajaksid ülevõpamist. „On kindlasti neid, kellele pole ka odavamalt võimalik värvi osta

Märjamaa värvikampaania muutub iga aastaga järjest populaarsemaks.

Värvikampaania

Värvikampaania kestab aastast 2003, mil väljastati 89 värvipassi.
2004 – 114
2005 – 159
2006 – 147
2007 – 184
2008 – 211
2007. aastal maksis valla 10% osalus 59 000 krooni ja 2008. aastal 65 000 krooni.

ja vanemaid inimesi, kes lihtsalt ei saa enam füüsiliselt värvimistöodega hakkama,“ rääkis Plamus. „Aga on ka kindlasti neid, kes lihtsalt ei hooli oma kodu välimusest.“

Üldiselt räägib vallavalitsus kaasa ka värvitööde valikul, eriti peatäna ääres. „Eks inimeste maitseid on erinevaid, aga me vaatame, et arvestades üldist pilti maitseväärtusi ei oleks,“ sõnab Plamus.

Keila veevõrk katab kogu linna

Keila linn on viimase dekaadi jooksul investeerinud 130 miljonit krooni veemajandusse ja katnud kogu linna ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga. Projekti kulgemisest kirjutab Leino Mägi.

Keila veemajanduse projekt sai tuule tiibadesse 1997. aasta sügisel, kui kirjutati alla lepingud rahastamiseks ja tööd võisid alata. Finantseerijateks olid Eesti, Soome, Taani, EU PHARE programm, Põhjamaade Keskonna Projektide Rahastamise Korporatsioon (NEFCO) ja Keila linn. Eelnevalt asutati 1997. aasta juulis Keila linna poolt projekti juhtimise ja kaasaegse veemajanduse opereerimiseks AS Keila Vesi.

Joogikõlbmatu asendus kõbulikuga

Esimene projekti osa hõlmas Keila lõunarajooni, kus joogivesi erakaevudes ei olnud juba aastaid joogikõbulik, sest 1975. aastal oli Keila lõunaosas valminud üleliiduline löökehitis Keila Teraviljakombinaat, mis oma puuduliku nõukogudeaegse projekti ja ehituskvaliteediga reostas mõne aastaga kaevud ligi 650 Keila lõunarajooni eramul. Harvad ei olnud juhtumid, kus väga halva kvaliteediga joogivee tarbimisest jädi kollatõppe. Esimene ehitusetapp maksumusega 44 miljonit krooni lõppes 1999 oktoobris, kui pidulikult pani viimase kanalisatsiooniluugi paika tollane Eesti Reformierakonna esimees ja rahandusminister Siim Kallas.

Lõunarajooni projekti käigus ehitati umbes 16 km veevarustuse torustikku ja umbes 14 km kanalisatsioonitorustikku. Selle etapi käigus kaeti ligikaudu 30% Keila linnast ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga.

Teise etapi raames, mida rahastas Soome riik kahe miljoni krooniga, rekonstrueeriti ja rajati mitu uut reovee

Enam Keilas sellist asja ei näe. Leino Mägi 1997. aastal püstikust vett võtmas.

Harvad ei olnud juhtumid, kus väga halva kvaliteediga joogivee tarbimisest jädi kollatõppe.

ülepumplat Keila lõunarajooni.

Kolmanda etapi raames rajati Keilasse kaasaegne reoveepuhasti, mille pidulik avamine toimus 2001. aasta augustis ja selle objekti maksumuseks kujunes 36 miljonit krooni ning peamine rahastaja oli Taani riik. Hea koostöö taanlastega jätkus ning 4,5

miljoni krooni eest rekonstrueeriti ka nende poolt joogiveepuhastusjaam.

Kokku investeeris Keila linn aastatel 1998-2003 oma veemajandusse koos välisinvestorite ja ASiga Keila Vesi 95 miljonit krooni.

Vaiksed aastad ja kiire lõpp

Järgnevad aastad kuni aastani 2006 mõõduid projektide koostamise ja Euroopa Liidu bürokraatiaga võitlemiseks. Projekte liideti ja lahutati, kuid midagi eriti ei liikunud.

2006. aastal otsustasid Keila linn ja AS Keila Vesi ise koostöös Keskkonnainvesteeringute Keskusega leida raha Keila põhjapiirkonna ühisveevärgi ja kanalisatsiooni väljaarendamiseks.

30 miljoni suurune projekt käivitus ning 2008. aasta 26. novembril asetas keskkonnaminister Jaanus Tamkivi paika viimase kanalisatsiooniluugi Keila linnas ja sellega lõppes kümme aastat kestnud teekond ilmselt Eesti esimeseks ühisveevärgiga ja kanalisatsiooniga kaetud linnaks.

Leino Mägi, ülemaailmsel veepäeval sündinud endine Keila linnaeape

Lühidalt

Üllatusesinejaks oli kutsutud Veljo Tormis.

Raplamaa aasta naine 2008 on Urve Uusberg

Raplamaa ettevõtlike naiste klubi kuulutas aasta naiseks 2008 koorijuhi ja psühholoogi Urve Uusbergi. Otsus tehti teatavaks Rapla maavalitsuse talveaias, kuhu Urvele oli üllatuskõlaliselt kutsutud helilooja Veljo Tormis.

Urve Uusberg kasvas Põlva- ja Võrumaal. Lõuna-Eesti meel ja keel on talle omased tänaseni. Raplamaaga on Urve seotud aastast 1975.

Rapla ja Okta Centrum teevad koostööd

Novembris kirjutasid Rapla vallavalitsus ja AS Okta Centrum alla ühiste huvide protokollile, mis sätestab, et Okta Centrumi kinnistu omanik lubab haljasala kasutada linna rahval vaba aja veetmiseks ning jalutamiseks.

Samuti tagab omanik kinnistu korrektse hooldamise, sh muru niitmise ning prahi koristuse. Rapla vallavalitsus omalt poolt kaasrahastab haljasala hoolduskulusid. Ühiste huvide protokoll on sõlmitud neljaks aastaks.

Rapla linnas asuv 1977. aastal ehitatud Rapla KEKI haldushoone on üks Rapla sümboleid, mis täna kannab nime Okta Centrum. Maja kuulub Eesti huvitavamate hoonete hulka ja on saanud oma suure haljasalaga meeldivaks jalutuspaigaks linna rahvale. Arhitektuurilist kaheksanurkset kontorihoonet ümbritseb 18 000 ruutmeetrit haljasala koos okas- ja õunapuude ning jalutusteedega.

Rapla lähedale kerkib valmistoidutehas

Detsembri keskel pandi Rapla lähedal Alus nurgakivi uuele Meleco valmistoidutehasse, mis annab tööd sajakonnale inimesele.

Meleco senised tootmisruumid asuvad Männikul, endises rekkade pesulas, mis 2002. aastal ehitati vastavalt rangetele seadustele toiduainetööstuseks. Kahjuks on jäänud ruumid kitsaks ning krundil laienemisvõimalust ei ole.

AS Meleco juhatuse esimehe Märt Vilbaumi sõnul oli variant, kas panna tehas Eestis kinni või ehitada uus. Sõelale jäi lõpuks krunt Rapla lähedal Alus. „Logistiliselt on see hea koht, pole Tallinnast väga kaugel ja seal leiab sobivat tööjõudu,“ rääkis Vilbaum.

Tootmine kasvab

Rapla vallavanemat Aare Heinveed teeb see rõõmsaks. „Praegusel raskel ajal, kui iga töökoht on ülitähtis, on see väga tore ettevõtmine,“ sõnas Rapla vallavanem.

Ehitusplatsil käib kibe töö. Valmistoidutehas peab järgmisel sügisel valmis olema.

Vilbaum sõnas, et väga paljud Alu ja Rapla inimesed on sunnitud töötama Tallinnas. Alus elab 1000 inimest. „Me arvame, et 70-80 inimest uude tehasesse tööle leida pole probleem,“ sõnas Vilbaum.

Praegu toodetakse aastas kaks miljonit kilogrammi valmistoidu. Alu te-

hasesse on planeeritud nüüdisaegsed liinid ja tehnoloogilised protsessid, mis võimaldavad sama töötajate arvu juures kasvatada tootmismahu 2013. aastaks neljakordseks. Uus tehas hakkab tootma peale Baltikumi ka Rootsi ja kogu Läänemere regiooni jaoks.

Saarioinen on Põhjamaade suurim valmistoidute tootja, kelle 2300-liikmelisse töötajate perre AS Meleco kuulub. Kontsern on loodud 1955. aastal, käesoleva aasta kaubakäive ületab 350 miljonit euro piiri. Eestis on tegutsenud alates 1995. aastast, mil moodustati Saarioinen Eesti OÜ.

Esimene investeering välisriiki

Vilbaumi sõnul on firma põhitoodeteks salatid, vormitoidud ja supid ehk tooted, mida inimene saab kiiresti valmistada. „Usume valmistoiduturu kasvu. Ükski teine ettevõtte pole Eestis toidutehasesse investeerinud,“ rääkis Vilbaum. Saarioineni kontsern on investeerinud palju valmistoidute tootmise arengusse Soomes, tehase rajamine Rapla valda on kontsernile esimene investeering välisriiki.

Saarioinen Eesti OÜ omandas osaluse ASis Meleco 2003. aastal. Investeeringu kogumaksumus Alus ulatub 220 miljoni kroonini ja seda finantseeritakse kontserni Saarioinen omavahenditest. **ET**

Keila saabab uue elaniku reisile

Keila linnavalitsus loosib detsembri elanike registris Keila elanikuks registreerunute vahel 20 000 krooni maksva reisipaketi.

Aastavahetuse seisuga Keilas elavate inimeste vahel loositakse välja 15 tervisekeskuse kinkekaarti. Vaid üks kuu kestvas kampaanias võivad osaleda kõik linnavalitsuses või e-teenuste kaudu end Keila elanikeks registreerinud isikud. Tulenevalt Isikuandmete kaitse seadusest on vajalik uute linnakodanike nõusolek kampaanias osalemise kohta, sest kampaania lõppedes nende nimi avalikustatakse.

Seitse sammu uue kasvuni

Detsembri alguses avalikustatud seitset sammu Eesti majandusele uue hoo andmiseks arutatakse elavalt.

Euro kiireks prioriteediks

Majanduse viimastest arengusuundumustest rääkides tõstab Eesti Panga asepresident Andres Sutt esile, et maailmamajanduse kasvutempo on viimastel nädalatel oluliselt aeglustunud ning finantskriisi mõju jõudnud reaalmajandusse ja tööturule. „Muutunud keskkonnas on kasvunud töenäosus, et Eesti majandus areneb järgmisel aastal Eesti Panga riskistsenaariumi kohaselt ja majanduse maht väheneb enam kui 2 protsenti. Samas kujunevad inflatsioon ja jooksevkonto defitsiit väiksemaks ning tööpuudus mõnevõrra suuremaks,” rääkis Sutt. Keskpanga asepresident rõhutab, et muutunud oludes on eriti tähtis sihispärane tegevus euro kasutuselevõtuks. Selleks vajalike nõuete täitmine eeldab valmisolekut eelarve kulude oluliseks kärpimiseks, märkis keskpankur Eesti Panga teatel.

Madalamad maksud. Parem maksukeskkond

Tulumaksureform, mille peatamine on aastaks kokku lepitu, peab jätkuma. Tulumaksu alandatakse isegi seni kõrge maksukoormusega silma paistnud Põhjamaades. Kunagi Eestile eelised taganud maksude alandamine on saanud trendiks kõikjal. Majanduskeskkonna elavdamiseks vajab Eesti taas enam välisinvesteeringuid. Välisraha tuleb Eestisse aga vaid siis, kui on olemas kindlus, et siin saab äri ajada liigsete bürookraatlike takistusteta.

„Välisinvestorite silmis on oluline stabiilne ja lihtne maksusüsteem, investeringute maksuvabastus, inimeste keskmisest paremini arenenud võime mõelda n-ö majanduskeeles,” selgitas Saaremaal elektroon-

nikakomponente tootev Erik Keerberg Äripäevas juba kevadel.

Vähem bürokraatiat. Eesti ettevõtluskeskuseks

Üheks oluliseks detailiks on justiitsministri poolt prioriteetseks hinnatud vajadus kiirendada kohtuasjade arutamist. Majandusvaidlustes, kus tihti kõne all sajad miljonid, kindlustab elava äritegemise võimaluse vaid kohtuotsuse kiire saabumine. Kiirema kohtupidamise vajalikkust mõnab ka Riigikohtu esimees Märt Rask. „Kõige hullem on, et kohus ei saa nõuda tõendiallikaks olevalt tunnistajalt, et ta kolme aasta pärast peaks detailset mäletama sündmust, mille tunnistajaks ta on. Tõendite väärtus ajas ei kasva, vaid kahaneb, ja seetõttu õigusmõistmise kvaliteet kahaneb,” rääkis Rask Rahvusringhäälingus kohtute tegevust tutvustanud saates.

Nimetamist väärrib ka seitsmes sammus kirjas olev kava juba järgmisel aastal vastu võtta majandushaldusõiguse üldosa, mis peab tagama, et ettevõtjatele ei seataks arusaamatuid ega põhjendamatuid takistusi.

Riigi eelistused paika

Riik peab eelolevatel aastatel eelarveraha nappuse kiuste toetama transportivõimaluste parandamist ning teadmismahukat eksporditööstust toetavaid infrastruktuure. Kindlasti tasub senisest veelgi rohkem tähelepanu pöörata Eesti tutvustamisele laias maailmas. „Ekspordivad ettevõtted on need, kes tihedas rahvusvahelises konkurentsivõitluses endale liidrirolli Eesti majanduskasvule uue hoo andmisel. Väikeses riigis on eksporditõenäosus nii väljakutse kui ka võimalus kõikidele ettevõtetele – suurtele, keskmistele ja väikestele,” selgitab

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ekspordi divisjoni direktor Allar Korjas novembrikuu Eesti Majanduse Teatajas selle teemaga riiklikult tegelemise vajalikkust.

Parem keskkond targale tööjõule

Et konkurentsipüsida, tuleb pidevalt uusi oskusi juurde õppida. Et oskusi rakendada, vajame uusi töökohti. Uute töökohtade tekkele aitab kaasa uus töölepinguseadus, mis motiveerib töötajat ennast arendama ja koolitama ning ettevõtjat uusi töökohti looma. Et Eestisse tuleks rohkem nn tarku töökohti, et siia sooviksid tulla kõrgepalgalised ja võimekad tipppegijad, keda soovitakse enda juures näha kogu maailmas, on mõistlik seada sotsiaalmaksule ülempiir. See annaks Eestile konkurentsieelise, samuti motiveeriks palga ja makse summa ausalt, ilma igasuguste „susserdamisteta“.

„Kui vaatame viimaste aastate kiiret palgakasvu, siis iga lisandunud palgakroon tähendab keskmise palga puhul ettevõtjale tegelikku kulu 1,73 krooni. Väikeettevõtete puhul on see märkimisväärne täiendav koormus. Ja siinkohal tuleb tõdeda, et tööjõu maksustamine, eriti selles osas, kui palju maksavad tööandjad, on Eestis Euroopa üks kõrgemaid,” selgitas Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse esimees Toomas Luman Riigikogus ettevõtluse arutelul esinedes.

Energiajulgeolek

Kuna Leetu rajatava tuumajaama tulevik pole selge, siis on energiajulgeoleku tagamiseks igati asjakohane plaan rajada Eestisse aastaks 2020 oma tuumajaam. Akadeemik Anto Raukas on märkinud, et Eesti energiatarbimine on suur ning see kasvab 4-5 protsenti aastas. „Me peame vähendama põlevkivielektroosi osaka-

lu Eestis, aga seda tuleb kuidagi kompenseerida. Kõige mõistlikumaks ja odavamaks lahenduseks on siinkohal tuumaenergia, sest näiteks avamere tuulepargid oleksid üle kahe korra kallimad,” avaldab akadeemik arvamust Eesti Päevalehes. Kindlasti tuleb kaaluda võimalust tuumajaama rajamisel erakapitali kaasata.

Eesti Energia tuumaenergiaalaseid projekte juhtiva Andres Troppi sõnul uurib Eesti Energia praegu kõiki võimaliku tuumaprojektiga seonduvaid aspekte. Tehnoloogia valdkonnas liitus ettevõtte hiljuti näiteks rahvusvahelise konsortsiumiga, mis tegeleb IRIS-e nimelise 3+ põlvkonna kergeveereaktori arendamisega. Tegemist on passiivsete kaitsesüsteemidega ja lihtsustatud konstruktsiooniga reaktoriga, mis võib kommersialkasutusse jõuda umbes 2015. aastal. „Rahalisi kohustusi meile selle programmi liitumisel ei kaasnenud, küll aga saime me ligipääsu tehnilisele dokumentatsioonile, mis võimaldab hinnata reaktori potentsiaali ja tehnoloogia jätkusuutlikkust,” lausus Andres Tropp. Eesti Energia hoiab ukse lahti ka teistele reaktori tootjatele, mitte ainult IRIS.

Vaba turg ja vaba kodanik

Tallinna keskturul hapukapsaid müüv tädi Valja nõustub Euroopa Komisjoni asepresidendi Siim Kallase väljaöeldud mõttega, et vaba turu tagamiseks peab riik turuplatsi korras hoidma. Seda nii laiemalt kui kitsamalt vaadates. „Erinevaid piiranguid on liiga palju,” lausub naine viidates hiljaaegu ringlunud plaanile turul aia- ja põllusaadustega kauplemise korda senisest palju karmimaks muuta.

Valitsusel ei ole midagi anda, kui ta ei ole seda enne kelleltki ära võtnud. Ja valitsus, mis on piisavalt suur, et anda sulle kõik, mida sa soovid, on piisavalt suur, et ära võtta kõik, mis sul on.

Igäüks saab seitsme majanduskasvu tagamiseks ja Eesti elu parandamiseks vajaliku sammu kohta internetis sõna sekka öelda aadressil seitsesammu.reform.ee

Moodsa tuumajaama rajamine on keerukas ja aeganõudev tegevus, mis nõuab vastava seadusandluse olemasolu.

Tuumajaama rajamiseks pooled seadused olemas

Reformierakonna energiapoliitika töörühma juhi Kalle Pallingu sõnul on Eestisse tuumajaama rajamiseks pool seadusandlust juba olemas.

„Seoses Paldiski õppereaktori sulgemisega on Eesti tänaseks ühinenud mitme tuumateemat puudutava rahvusvahelise konventsiooniga. Täna seadusandlik baas vajab küll olulist täiendamist, kuid pea pool seadusandlust põhimõtteliste otsuste tegemiseks on meil olemas, et saaksime alustada tuumajaama rajamist,“ ütles Palling.

„Riigikogu võttis hiljuti vastu tuumamaterjali füüsilise kaitse konventsiooni muudatuse, mis reguleerib tuumamaterjali kaitset ja selle meetmeid riikidevahelise vedude ajal. Suurem arutelu seisab aga veel ees pärast energiamajanduse arengukava vastuvõtmist,“ sõnas Palling. Pallingu sõnul loob majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumis arutluse all olev energiamajanduse pikaajaline arengukava eeldused seadusandluse tekkeks.

Parim lahendus – tuumajaam

Viimased kohtumised Eesti Energia ja MTÜ Eesti Tuumajaam esindajatega annavad kindlust Reformierakonna

seisukohale, et tarbijale taskukohase hinnaga elektrit suudab pakkuda vaid Eesti oma tuumajaam.

On selge, et energeetilise sõltumatuse tagamiseks vajame me kiireid otsuseid ja poliitilist konsensust.

Kalle Pallingu arvates pole tegelikus taktis, kuidas toodetakse elektrit, vaid millise hinnaga seda on võimalik tarbijal osta. „2013. aastal, kui Eesti on osa Põhjamaade elektriturust, muutub elekter kaubaks, mille

hinna määrab turg. On selge, et energeetilise sõltumatuse tagamiseks vajame me kiireid otsuseid ja poliitilist konsensust,“ ütles Palling.

Esmärgiks madal hind

„Meie ülesandeks seadusandjatena on tagada võrdsed võimalused ja seadusandlus madalaima hinnaga ja keskkonnamäärdliku energia tootmiseks,“ lisas Palling.

Reformierakonna poolt välja käidud programmi „7 sammu majanduskasvuni“ üheks tähtsaks osaks on energijulgeoleku tagamine, mis näeb ette oma tuumajaama rajamist Eestisse.

Toomas Viks

Mati Raidma: Iraak vajab veel meie abi

Taas on päevakorras Eesti Kaitseväe Iraagi missiooni pikendamise.

Riigikogu riigikaitsekomisjoni esimehe Mati Raidma sõnul pikendab parlament meie kaitsevälaliste mandaate erinevates kriisikolletes osalemiseks iga-aastaselt lähtudes meie toetuse vajadusest, vahepealsetest arengutest ning abistatava riigi soovist. Loomulikult saab otsuse langetamiseks kõige vahetuma informatsiooni tutvudes olukorraga kohapeal.

Novembri lõpus käis Raidma Iraagis meie kaitsevälaliste tegemistega ning kohalike arengutega tutvumas. „Kinnistus minu arusaam missiooni jätkamise vajadusest. Meie kaitsevälaliste toetust tunnustatud nii meie koalitsioonipartnerite kui kohaliku kogukonna liidrite poolt.“ Vestlusest kohaliku omavalitsuse juhi Faysal Abbas Al Tamimi ja hõimuliidritega jäi Mati Raidma kinnitusele kõlama aus-

tus ja tänu Eesti kaitsevälastele. Seda ka praeguses uuenenud situatsioonis, kus julgeolekuprobleemide taandumisel on Iraagis suurenenud võimalused toetada kohalikku elanikkonda. „Täna tegevuste raskuse üha enamates Iraagi provintsid on suundumas elutähtsate struktuuride taastamisele. Samuti täidavad eestlased jätkuvates ühispatrullides Iraagi julgeolekujõududega nii toetavat kui ka koolitavat ülesannet,“ rääkis Raidma Teatajale.

Hõimujuht šaik Ibrahim Khalil Khalafi sõnul on julgeolekuolukord Bassami külas ja ümbruskonnas tänu USA ja Eesti kaitsevälastele tunduvalt paranenud ning ei kujuta enam suurimat probleemi, millest ka kogukonna tänu. „Täna põletavaim probleem on elementaarse elukeskkonna taastamine, koalitsioonivägede kohalolek ja toetus on selles faasis veel vajalik,“ ütles šaik Ibrahim Khalafi Raidmaga kõneldes.

Peep Lillemägi

Mati Raidma novembri lõpus kohtumas kohalike hõimuliidritega.

Tasub teada

Pensionide maksmise kord muutub

Paljudele pensionäridele peaks aasta lõpus koju jõudma kiri, et alates järgmise aasta veebruarist ei tooda pensione enam koju kätte.

Enam ei ole võimalik ka postkontorist pensione, toetusi ja hüvitisi välja võtta. Koju saadetud kirjas selgitatakse, kuidas edaspidi raha kätte saab ning palutakse valida endale kõige sobivam variant. Kirjaga on kaasas avaldus ja ümbrik – peale valiku tegemist tuleb need tagasi saata. Pensionide ja toetuste kättesaamiseks on inimestel järgmised valikud:

- Raha kantakse pankade kaudu nende arvele. Kulu kannab riik.
- Raha kantakse kellegi teise arvele, ka näiteks kohaliku omavalitsuse. Ka see on inimesele endale tasuta.
- Raha tuuakse posti teel kojukandena pensionäri, puudega inimesele või sotsiaaltoetuse saajale. Selle eest maksab saaja Eesti Postile 60 krooni.
- Mõningatel juhtudel tasub riik kojukande. Selleks tuleb täita avalduse vastav osa ja kirjutada põhjendus. Kojukande eest ei pea inimene ise maksma, kui ta on:
- sügava puudega töövõimetuspensionär;
- sügava puudega töövõimetuks tunnistatud rahvapensionari saaja;
- vanaduspensionialine, kellel on liikumistakistus või elab hajaasustusalal ja pangateenus on raskesti kättesaadav.

Neil inimestel tuleb esitada taotlus elukohajärgsele pensioniametile. Taotluse vormi saab Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt, pensioniametitest ning samuti saadeti taotluse vorm koos teavituskirjaga koju ka kõigile neile, kes praegu saavad pensioni/toetusi/hüvitisi posti kaudu. Taotlus peab olema põhjendatud. Elukohajärgne pensioniamet teeb otsuse 10 tööpäeva jooksul vastava taotluse esitamistest arvates.

Kairi Lutt,
sotsiaalministri nõunik

Saneerimisseadus on esimene samm majanduse kasvuks

Riigikogus 90 poolthäälega vastu võetud saneerimisseadus on reformierakondlase Hanno Pevkuri sõnul esimene täideviidud samm Eesti majanduse kasvule pööramiseks.

Mõni aeg tagasi käis Reformierakond välja omapoolselt 7 sammu, mis peavad viima Eesti uue majanduskasvuni, kus üheks esmärgiks oli ka saneerimisseaduse vastuvõtmine nii kiiresti kui võimalik.

Pevkuri sõnul on hea, et Riigikogu suutis reageerida antud majandusolukorras väga kiiresti ja tuua saneerimisseaduse jõustumine esialgu planeeritud pool aastat varasemaks. „Nüüd võib öelda, et majandusrikkuses ettevõtteid saavad endale uue saneerimisseaduse näol kena jõulukiingituse, mille abil õnnestub oma ettevõtte ehk päästa pankrotist ja edasi tegutseda,“ ütles Pevkur.

Toomas Viks

Lühidalt

Saue linn toetab pensionäre ja puudega lapsi

Saue linnavalitsus otsustas maks- ta kõigile Saue elavatele vana- dus- ja töövõimetuspensionäride- le ning puuetega lastele 500 krooni jõulutoetust.

Kokku eraldas linnavalitsus 2008. aasta eelarvest Saue linna elanike- registris elukoha registreerinud pensionäridele ja puuetega lastele 556 500 krooni.

Toetust saab kokku 1135 inimest. Üldjuhul makstakse toetus pangaa- rvele, 22 inimest saavad toetuse raha- kaartidena Saue asuvas Eesti Posti kontorist ning 16 liikumisvaevustega inimesele tuuakse toetus koju.

Toetus peaks inimesteni jõudma hiljemalt jõuludeks.

Novembris sündis Harjumaal 154 last

2008. aasta novembrikuus regist- reeriti Harju maavalitsuse pere- konnaseisuosakonna andmetel 154 lapse sünd.

Poisse sündis 90 ja tütarlapsi 64. Ühte perre sündisid kaksikvennad. Esmasündinuid oli 67, teisi lapsi 58, kolmandaid 18, neljandaid 6, viien- daid 3, seitsmendaid ning kahek- sandaid üks.

Surmaakte koostati kokku 55, mehi suri 30 ja naisi 25. Lahkunute keskmine vanus oli 74 aastat. Me- hed elasid keskmiselt 69- ja naised 79aastaseks. Kohtuotsusega tunnisi- tati üks isik suruks.

Rae vald sai 142aastaseks

Rae vald tähistas 21. novembril piduliku kontsert-aktusega oma 142. sünnipäeva.

Rae valla kui omavalit- susliku insti- tutsiooni sün- di arvestatak- se 23. no- vembrist 1866. aastal, mil kutsuti kokku esimene vallavolikogu.

Esimesed kirjalikud andmed Rae valla alade kohta pärinevad 1241. aastast Taani hindamisraamatust. 11. juulil 1991. aastal, pärast nõu- kogude okupatsiooni perioodi, taas- tati Rae valla õigused ja nimi, teatas vallavalitsus.

Aastatel 2004–2006 toimunud ehitusbuumi tõttu on Rae vald olnud kõige suurema elanike juurdekasvu- ga maaomavalitsus. Esimese kümne kuuga lisandus elanikeregistri and- metel valda 854 uut kodanikku.

Laienenud Saue kaubanduskeskus avardab kohalike tarbimisvõimalusi.

Sauelased said uue poe

Hiljuti avas Saue uksed laie- nenud kaubanduskeskus, mis pakub kohalikele oluli- selt laiemat kaubavalikut.

Saue linnaape Orm Valtsoni sõ- nul avardab uue poe avamine Saue tarbijate valikuvõimalu- si ning tihendab konkurentsi, mis sunnib ettevõtjaid parema teeni- dusega klientide nimel pingutama.

Ei pea linna sõitma

Kaupluse omanik on Keila Tarbijate Ühistu, mille marketingi osakonna juhataja Helle Rätsepa sõnul tähen- dab laienenud pood Saue elanikele

oluliselt paremat liha, kulinaaria, soo- jade valmistoitude, värske kala, väi- kesaiade ja kondiitritoodete, lem- mikloomatoidu, piimatoodete, kui- vainete, jookide ja ka mitmesuguste esmatarbekaupade ning koolikaupa- de pakkumist.

Sortimenti on lisandunud palju eksklusiivseid toiduaineid, mis peaks ka nõudlikumale ostjale huvi paku- ma ja mille järgi tuli enne sõita Saue- lt välja pealinna suurtesse kaubandus- keskustesse. Lisaks saab kauplusest Rõõmu Köögi ja Küpsetuskoja kata- loogi alusel tellida pidulauale nii soo- je roogi kui ka külmlaua tooteid, tor- te ja kringleid. „See kõik aitab Saue

elanikel kokku hoida oma väärtuslik- ku aega,“ sõnas Rätsep.

Sortimenti on lisandunud pal- ju eksklusiivseid toiduaineid, mis peaks ka nõudlikumale ostjale huvi pakkuma.

Saue linnas tegutsevad veel ka Säästumarket ja Maxima ning üks väiksem kauplus. Kauplused asuvad elamurajoonide suhtes päris paraja- tes kohtades, kui arvestada jalakäi- mise kaugusi. Seega on elanikel vali- kuvõimalus ja kaubandusel omava-

hel konkurents täitsa olemas.

Saue Kaubakeskuse kaubandus- saal on 1180 ruutmeetri suurune, li- saks on keskuses apteek, taaraauto- maat, lilleboks ja veel seni vaba olev teenusboks. Kokku on maja suurus koos kõigi abiruumidega 2105 ruut- meetrit.

Parkla laienes

Oluline on kindlasti ka parkla, mis suu- renes üle kahe korra juurde ostetud kinnistu arvelt. Kaupluse ehitus algas juuli alguses ja uksed avas keskus ost- jatele 28. novembril. Kogu investee- ring läks maksma 26 miljonit krooni. Saue elanikke ligi 6000. **ETI**

Korvpall köidab igas vanuses Rapla lapsi

Raplas tegutseb tubli korvpalli- kool, kus on treeningvõimalused igas vanuses lastele. Kokku käib trennis 150 last.

M T Ü Rapla Korvpallikoo- li tegevjuhi Jaak Karbi sõ- nul on nende kool selle poolest ainulaadne, et neil on Eesti meistrivõistlustel välja panna võist- konnad igas vanuseklassis.

Trenni pääseb alates seitsmendast kuni 19. eluaastani. Eesti Korvpalliliit on viimased kolm aastat järjest vali- nud kooli parimaks noorteklubiks.

Korvpalli mängimas käib nii pois- se kui tüdrukuid, viimaseid on siiski kolmandiku võrra vähem. Lapsed on peamiselt Raplast, aga ka naaberval- dadest Raikküllast, Kehtnast, Juurust ja isegi Kohilast.

Parim saavutus

Karp peab kooli suurimaks saavutu- seks seda, et selline klubi on üldse loodud ja hästi toimib. Klubi alustas 1997. aastal tüdrukute treenimisega. 2001. aastal võeti üle Rapla spordi- kooli korvpalliosa ning siis tulid klu-

Jaak Karp innustab lapsi korvpalli mängima.

bisse ka poiste treeningud.

Trenne tehakse Rapla spordihoo- nes, mille kasutamine on valla poolt võimaldatud tasuta. „Oleme äärmis- selt rahul oma treeningtingimuste- ga. Alates 2001. aastast on spordihoo-

ne meie kasutada olnud,“ räägib Karp. Iga päev kestavad treeningud vee- rand kahest kuni kaheksa-poolde ühek- sani öhtul.

Karp on äärmiselt rahul ka klubi spon- soritega. „Raskel ajal väärtustan eriti

neid, kes meid toetavad,“ sõnab ta.

Tänavu moodustas korvpalliklu- bi vanematest poistest meeskonna, millega osaletakse Eesti meistrivõist- luste teises liigas. Esimesed kümme mängu võideti kõik korraliku eduga. Eesmärgiks on tõusta esiliigasse ja sellega esialgu ka piirduda. „Rapla on liiga väike koht, et siin meistriliiga klubi üleval pidada,“ sõnab Karp. Sama- samas on klubi poistel võimalus pää- sedita Pärnu korvpalliklubisse, mille treener Indrek Ruut on ka Rapla korv- pallikooli treener.

Eesti koondisesse

Siiski ütleb Karp, et Eesti meistrilii- gas mängimine ei peaks poistele ole- me kõige suurem eesmärk. Klubi en- da eesmärk on koolitada välja män- gjad, kes pääsevad Eesti koondises- se ja on seal tegijad.

Spordialadest nimetab Karp pea- miste konkurentidena võrkpalli ja tantsimist. Samas ütleb ta kindlalt: „Korvpalli juured on Raplas sügaval ja kui meil tuleb edukaid mängijaid, innustab see veelgi rohkem korvpal- liga tegelema.“ **ETI**

Jõelähtmest peab saama lastesõbralik vald

Endine Jõelähtme vallavanem Andrus Umboja räägib intervjuus, kuidas ta Jõelähtmele sattus ning millised on tema eesmärgid poliitikas.

Pärit oled Rakverest, mis Sind Jõelähtmele tõi?

Jõelähtme valda tõi mind juhus. Oles pärit Rakverest, tulin ma nüüdseks juba rohkem kui 13 aastat tagasi Tallinnasse õppima. Õppimisele järgneb ikka töö ning elu sai seotud Tallinna linnaga. Kuid kui oma kodu rajamise eesmärgil hakkasin otsima sobivat ehituskruunti, siis puht juhusse tõttu sattus see sobiv krunt olema Jõelähtme vallas Loo alevikus. Tol hetkel polnud mul õrna aimugi, et võiksin kunagi kandideerida selle valla vallavanemaks.

Sulle meeldib rattaga sõita. Kui palju Sa sellega tegeled? Oled rattaga matkanud või sõidad niisama regulaarselt enda vormis hoidmiseks?

Rattasõit on minu vaba aja veetmise lemmiktegevus, see aitab ka vormis hoidmisele kaasa, kuid enamasti sõidan rohkem lõbu kui vormi pärast. Aastas korra tahan ikka ka ühe pike-

Tõtsime valla makstavat sünnitoetust ning alustasime atesteeritud lapsehoidjate koolitamist.

ma matka ette võtta. Selleks pakub juba aastaid hea võimaluse "Roheliste Rattaretk", 2008. aasta matk oli selles seerias mulle kümnes sõit. See on olnud läbi aastate esimene kevadine võimalus pastakas ja arvuti kõrvale jätta ning loodusesse ajusid puhkama minna. Hea meel on mul selle üle, et vallavanemana õnnestus mul olla abiks ning toeks Jõelähtme Rattamaratoni sündimisele. 2007. aasta algu-

Andrus Umboja lemmiktegevus on rattaga sõitmine.

ses võttis Jõelähtmel grupp rattasõpru ette suurejoonelise plaani korraldada esimene rattamaraton Jõeläht-

me maastikel, koostöös see ka edukalt aset leidis. Sel aastal toimus II Jõelähtme Rattamaraton, usun, et sel-

lest saab traditsioon, mis Jõelähtmele ka laiemat tuntuust toob.

Mida pead enda suurimaks saavutuseks Jõelähtme vallavanemana?

2006. aastal vallavanemaks kandideerides seadsin endale eesmärgiks muuta Jõelähtme lapsesõbralikuks vallaks. Varasematel aastatel ei olnud selles valdkonnas jõutud palju ära teha, selleks seadsime sisse erinevaid toetusmehhanisme. Nimetagem näitena ranitsatoetust, lapsehoiuraha, laste sporditegevuse toetust. Tõtsime valla makstavat sünnitoetust ning alustasime atesteeritud lapsehoidjate koolitamist. Reformierakond on alati seisnud võrdse eelduste loomise eest, selleks on vajalik luua lapse arenguks turvaline keskkond. Alustasime Loo keskkooli rekonstrueerimisprojekti koostamisega, Neeme külale soetasime kinnistu uue lasteaia ja algkooli rajamiseks, projekteerisime Loo alevikule uue lasteaia. Algasime avalike mängu- ja spordiväljakute projekti, mille raames rajasime mänguväljakud Loole, Kostiverre, Neeme ja Kaberneeme. Loole ja Kostiverre ehitati kauaoodatud rularambid ning Kostivere sai laste tugeval kaasabil noortekeskuse ruumid.

Kui kaugele tahad üldse poliitikas jõuda?

Lähemate aastate ambitsioonid piirduvad kohaliku poliitikaga, eesmärk on viia Reformierakond Jõelähtmel edukalt kohalikele valimistele ning osaleda ka peale valimisi vallavalitsuse moodustamisel. Enesel ei saa siinjuures olla väiksemat eesmärki kui vallavanemaks kandideerimine. Siinjuures pean aga oluliseks seda, et vallavalitsuses osalemine ning ametikohtade täitmine on vaid vahend, mis aitab seatud eesmärgi ellu viia, et Jõelähtmest saaks ikka tõesti lapsesõbralik vald. **ET**

Lühidalt

Tuhala nõiakaev hakkas keema

2. detsembri öösel hakkas Tuhalas taas keema nõiakaev, viimati juhtus see 2005. aastal pärast suurt tormi.

Tuhala looduskeskuse juhataja Ants Talioja ütles, et keemine tuleb sellest, et jões on väga suur vooluhulk.

Kaevu n-õ keemise tingib see, et jões on vooluhulk ligi 5000 liitrit sekundis, nõiakaevu enda väljavoolu hulk on siis 100 liitrit sekundis. Seda vaatepilti saab näha ühest päevast kolme nädalani. Tuhala jõest 1,5 kilomeetrit voolab maa all, nõiakaevu enda sügavus on 2,4 m.

Rahvapärimees ütleb, et nõiakaev hakkab keema, kui Tuhala nõiad kaevus vihtlevad.

Koprad uputavad Viimsis metsa

Viimastel aastatel end Viimsi poolsaare kraavides sisse seadnud koprad ei tee muret mitte ainult kohalikele elanikele, vaid ka metsameestele.

Vett paisutades on koprad juba hävitanud või huku äärele viinud suured metsaalad.

Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) Harjumaa metskonna metsniku Ilmar Sirkase sõnul on Viimsi poolsaare keskmises asuva metsase tuumikala olukord paisutuste tõttu järjest kriitilisemaks muutunud, kirjutab Eesti Päevaleht. „Kobrase arvukus on selles piirkonnas aina suurenenud ning võib öelda, et tänaseks on nende tõttu löögi alla sattunud ligikaudu kolmesaja hektari jagu metsa,” ütles Sirkas.

Koprad on tõkestanud arvukate suuremate ja väiksemate tammidega poolsaare peakraavi, millesse suubub enamiku piirkonna kraavide vesi. Üleujutuse tõttu hukuvad nii noored kuusetaimed kui ka vanemad puud kahe-kolme aastaga, sest juurestik ei saa piisavalt hapnikku.

Keila-Joa loss odavnes

Riigi Kinnisvara ASI juhatus kuulutas taas välja Keila-Joa lossi hoonestatud kinnistu võõrandamise, sedakorda 10 miljoni võrra odavamalt.

Septembri lõpus toimunud Keila-Joa lossi kinnistu võõrandamiseks korraldatud avalik kirjalik enampakkumine alghinnaga 20 miljonit krooni kuulutati nurjunuks, kuna huvilisi ei leidunud, teatab RKAS.

Keila-Joa loss asub Keila-Joa alevikus Harjumaa. Kinnistul on loss, külalistemaja, tallikastell, karjakastell, väravahoone ja kaks keldrit.

Lossile saab pakkumisi teha avaliku kirjaliku enampakkumise teel, alghind on nüüd 10 miljonit krooni.

Ojulandi kohtumisi täis Kodanikupäev

Riigikogu aseesimees Kristiina Ojuland kirjutab, et Kodanikupäeval on tal alati olnud palju erinevaid kohtumisi ja loenguid, erinevate inimestega ja erinevates Eestimaa paikades.

Kuna ma ise elan naabervallas, siis Kuusalu on nagunii minu jaoks samahästi kui kodupaik. Ja Kuusalu kooli edu üle on mul hea meel ja uhke tunne.

Lisaks aual toimunud kohtumisele noortega tutvustas kooli juhtkond mulle ka uut spordisaali ja basseini. Ma olen täiesti kindel selles, et kui meie elukeskkond, olgu selleks kool või kodu või alev, on heas korras, siis on ka meie kodanikud õnnelikud ja töökad.

Mida aasta edasi, seda teadlikumaks ja enesekindlamaks Eesti kodanikud on kasvanud. Nõukogudeaeg-

ne mentaliteet sellest, et ah, mis nüüd mina, väike inimene, et minust ei sõltu ju midagi, on ümber saamas. Meie kodanikud on teadlikud oma põhiõigustest ja vabadusest. See kajastub muuseas ka valimistel, kus iga korraga on kodanike aktiivsus kasvanud.

Järgmisel aastal seisavad ees kahe valimised: juunis Euroopa Parlamendi ja oktoobris kohalikud valimised. See on aeg, kus kodanikud saavad ühte oma põhiõigust – valimis- ja kandideerimisõigust kasutada. Loodan väga, et aktiivsus kasvab just eriti noorte hulgas.

Kristiina Ojuland

Kristiina Ojulandil on Kuusalu kooli edu üle hea meel.

Mida arvavad Sina?

Harju- ja Raplamaa elanikele lugemiseks mõeldud Eesti Teataja on huvitatud oma lugejate arvamusest. Kui Teil on mõtteid, millest ajaleht võiks kirjutada, siis täitke, lõigake lehest välja ja postitage allolev kung. Marki lisama ei pea. **Vastajate vahel loositakse välja Eesti Teataja meene.** Mõtteid ja arvamusi võib saata ka e-kirjaga teataja@reform.ee. Eelmises lehes avaldatud tagasiside ankeetide seast võitis auhinna: **M. Aasala**

Hea Harju- ja Raplamaa inimene!

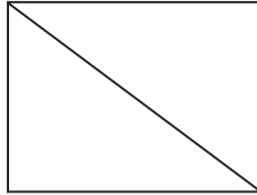
Anna meile teada kolmest oma kodukohta puudutavast teemast, millest võiksime kirjutada:

-
-
-

Minu nimi Vanus
 Aadress
 Telefon
 E-kiri

Oma andmeid edastades olen tulevikus nõus saama Eesti Reformierakonda ja selle poliitikut puudutavat infot või reklaami, mille edastajatel või töötlejatel luban kasutada oma andmeid nimetatud eesmärgil tingimusel, et andmeid ei kasutata muuks kui Eesti Reformierakonna ja selle poliitikutega seonduva informatsiooni või reklaami edastamiseks.

Reformierakond

tasub postikulu
Luba nr. 1591

**MAKSTUD VASTUS
EESTI**

REFORMIERAKOND
Tõnismägi 9
10119 TALLINN

Kuimetsa karstiala on tuntud ka lida urgetena.

Ainulaadne Kuimetsa karstiala

Raplamaal paar kilomeetrit Kuimetsa keskusest Vaopere poole, Neitsikmäe jalamil ületab tee Kuimetsa karstiala, mis on kohapeal tuntud lida urgetena. Eesti ühel suuremal ja ainulaadsemal karstialal leidub mitmesuguseid karstivorme: langatusorje, karstilehtreid, -lohke, -kanaleid, -koopaid. Viimased on Eesti suurimad, viis koobast on koguni nii suured, et nendesse mahuvad inimesed sisene-ma. Üks toredamaid on 12 meetri pikkune ja 8 meetri laiune kõlakojakujuline koobas ühe langatuslehtri põhjas.

Karstiala algab umbes kilomeeter teest ida pool, kus Mustsoost tulev oja neeldub ja kaob paari meetri kõrguse paejärsaku alla paelõhesse. Enamik kars-

tivorme jääb nimetatud neeldumiskooha ja maantee vahele. Kõrgvee ajal võib siin paljudes kohtades paelõheses ja -kanalites jälgida veevoolu või kuulda maa alt veesolinat, madalvee ajal veevoolu peaaegu ei näe. Lääne pool teed on karstivorme vähem, neist tuleks märkida üht suurt ja huvitavat, ent raskesti ligipääsetavat koobast.

ETI

Eesti Teataja

Eesti Teataja
Eesti Reformierakond
Tõnismägi 9, 10119 Tallinn
Toimetusega saab tööpäevadel 10-14
ühendust telefonil 5850 1122 ja
meilaadressil: teataja@reform.ee

Saada vastus märksõnaga "lahendus" 31. detsembriks aadressile Tõnismägi 9, 10119 Tallinn või e-posti teel tallinnateataja@reform.ee ning osale 1000kroonise Tallinna Kaubamaja kinkekaardi loosimisel.

Ristsõna lahendus

Ees- ja perekonnanimi

Postiaadress või e-post

Telefon.....

Eelmise peauhinna võitis Tõnu Henning

Oma andmeid edastades nõustun tulevikus saama Eesti Reformierakonda ja selle poliitikut puudutavat infot või reklaami, mille edastajatel või töötlejatel luban kasutada oma andmeid nimetatud eesmärgil tingimusel, et andmeid ei kasutata muuks kui Eesti Reformierakonna ja selle poliitikutega seonduva informatsiooni või reklaami edastamiseks.

Cimblar ***	Vaikse-malt	Kanal-2 saade	Omadega sassis	Hing sees olemine	Tants	Eestkoste	Resolut-sioon ...pesa	Aasta	Saiavili	Korterid	... Vegas	Ilta-Sanomat	Üleriie	Köögi-masin	Dia-meeter
Valvsad; terased															
Puru-rumal							Tattnokk Kirjand.rühmitus 1921-22								Terviku osa
Endine Eesti Loto juht (4 t)												Kirjanik Puutõriistad			
Ajaleht				Vismut Kahevõistleja			Vee olek Kommunistlik poliitik (1898-1967)			Santa Barbara Täielikud			Ühing Lauulind		
Egoistlik sõna			Minister Situatsioon						Küla Saaremaal Titaan				Maakond Prolekirjanik Vene NHL-täht		
Neid seal Mosaik-pilt							Mongoli väejuht (4 tähte) Sedamoodi								Varssavi jalga-klubi
Kottpime seisund															
Pontoon				Balhaši järve voolav jõgi Vehklemis-relv					Moesolev Koht Jõgevamaal Lahti			Saksa telekanal Vene motoroller			
Lühike must pintsak (4 tähte)															
Sarnased tähed		Vana sepa perek.nimi ...-kumba					Anti-Virus Vana sepa eesnimi			Ajutine Push Up			Ärigrupp Saar Soome lahes		
				Konstant ... Baltica			Tegevus-võimetus Isikukood								
Laager	1507. (5 tähte) Hõbe														
Aabitsa algus			Vald Ida-Virus Sol							Eesti Krediid-agentuur Aar					Metroo
Kosmo-naut 1961.a.								Kunsti- ja kirjandus-vool 20. saj. algul							